PROJECT SEAGRASS

CHWARAE CUDDIO

CANLLAW GWEITHGAREDD 11-14 OED

TROSOLWG

Mae'r canllaw gweithgaredd hwn yn cyflwyno'r pwnc o guddio a chwilio ac mae'r gweithgareddau yn caniatáu i chi archwilio pwysigrwydd amgylcheddau cymhleth ar gyfer bywyd morol. Yn y canllaw hwn, mae dau weithgaredd cyflym, gweithgaredd 1 sydd orau ar gyfer grwpiau mwy, tra bod gweithgaredd 2 yn well ar gyfer rhai llai neu dawelach.

- **Nod y wers:** i werthfawrogi sut mae dôl morwellt yn darparu cynefin meithrinfa bysgod pwysig
- **Cysylltiadau cwricwlwm:** Daearyddiaeth / Gwyddoniaeth

Gwybodaeth allweddol

- Tu mewn neu du allan
- Gweithgaredd grŵp
- 5 munud
- Ymarferol

Geiriau allweddol:

Ysglyfaeth - anifail sy'n cael ei hela neu ei fwyta gan anifail arall.

Ysglyfaethwr - anifail sy'n ysglyfaethu ar anifail arall

Cynefin – cartref naturiol anifail

Cynefin meithrinfa - ardal lle mae anifeiliaid ifanc yn byw

Bioamrywiaeth - y gwahanol fathau o anifeiliaid a phlanhigion mewn un ardal

Daearol - rhywbeth ar y tir

Morol - rhywbeth yn y môr

TIPS I DDYSGU

Mae'r ddau weithgaredd yn ategu'r helfa rywogaethau, anatomeg planhigion a gweithgareddau rhanddeiliaid. Defnyddiwch y gweithgareddau i helpu i drafod pam y gellir gweld amrywiaeth a helaethrwydd anifeiliaid gwahanol mewn cynefinoedd gwahanol.

RHAGYMADRODD

Mae amgylcheddau tri dimensiwn yn fannau problemus i fywyd gwyllt! Po fwyaf cymhleth yw'r amgylchedd, y mwyaf o leoedd sydd gan anifail i'w guddio. Nid yw ardaloedd moel fel tywod ar y llaw arall, yn cynnig llawer o amddiffyniad i anifeiliaid rhag ysglyfaethwyr neu leoedd slei i ddodwy eu hwyau. Mae morwellt yn cael ei ystyried yn gynefin meithrinfa gwych i bysgod ifanc oherwydd hyn - mae digon o leoedd i bysgod ifanc guddio ac osgoi bod yn ysglyfaeth i ysglyfaethwyr mwy. Gellir defnyddio'r un syniad mannau cuddio ar gyfer goedwigoedd gwymon, riffiau cwrel, neu hyd yn oed goedwigoedd daearol a glaswelltiroedd!

GWEITHGAREDD 1:

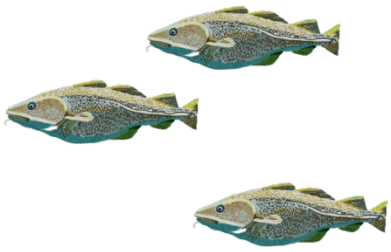

IECHYD A DIOGELWCH: Rhedeg yn ofalus!

1) Cliriwch gofod mawr.

2) Mewn dosbarth o 30 dewiswch 4 disgybl i fod yn bysgodyn ac 1 i fod yn siarc newynog.

3) Gofynnwch i bawb sefyll ar eu traed, gan ddotio o gwmpas mewn grŵp mawr. Rhowch freichiau yn yr awyr fel dail ac aros wedi'i gwreiddio i'r llawr- dyma yw eich dôl morwellt dynol!

4) Mae'r siarc yn newynog ac mae'n rhaid iddo geisio bwyta'r pysgod trwy eu tapio ar yr ysgwydd.

5) Rhowch ychydig o eiliadau i'r pysgodyn ddechrau gwau i mewn ac allan o'r ddôl morwellt cyn gadael i'r siarc fynd ar ei ôl.

6) Ar ôl 30 eiliad gwelwch pa bysgod sydd wedi llwyddo i beidio â chael eu bwyta. Sut wnaethon nhw ddianc? Ble roedd hi'n haws i'r siarc ddal y pysgod?

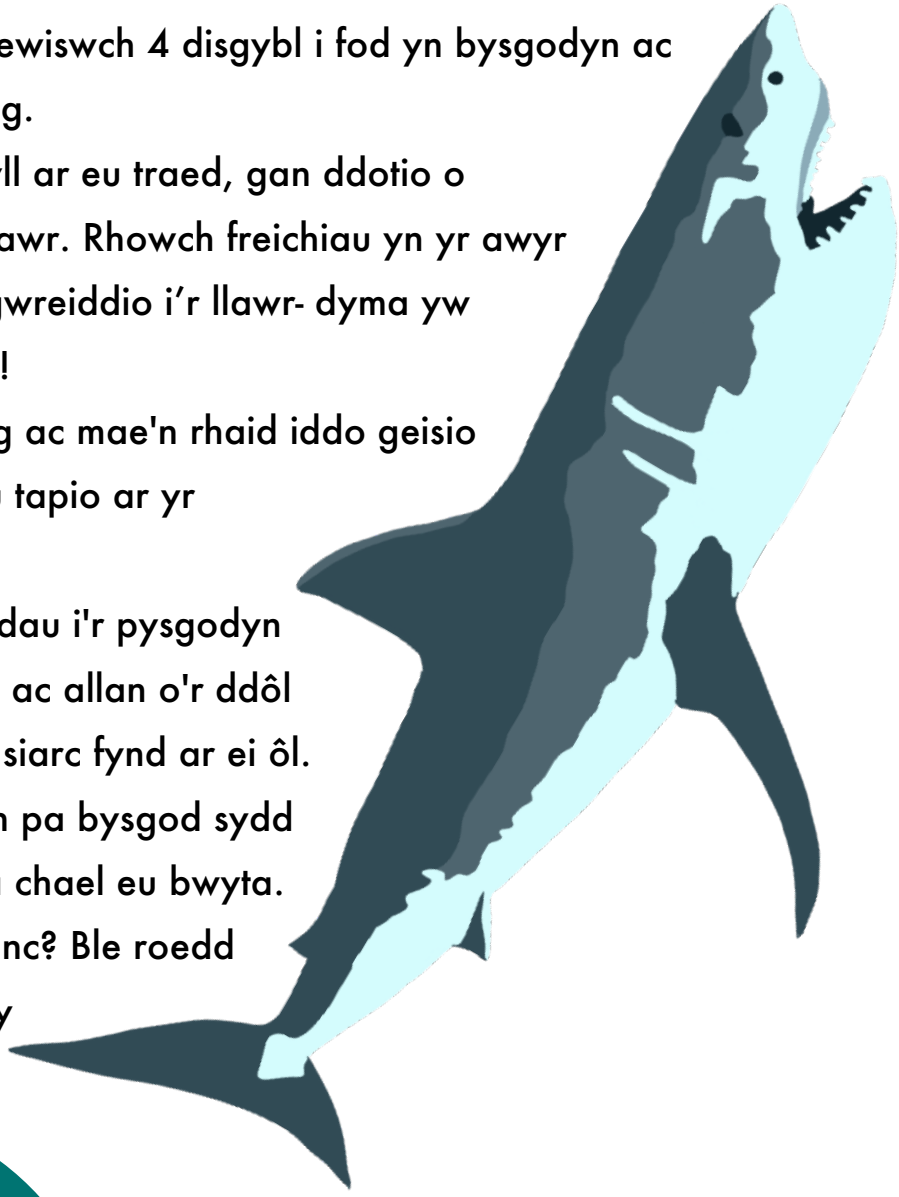

FFAITH HWYL!

Mae morwellt yn gynefin meithrinfa i bysgod fel penfras a lleden - ein ffefrynnau gyda sglodion ar nos Wener!

7) Eglurwch sut mae'r ddôl morwellt yn ei gwneud hi'n llawer haws nofio i ffwrdd a chuddio, tra bod mynd ymlaen i'r tywod noeth y tu allan i'r ddôl yn ei gwneud hi'n haws i'r siarc eu gweld a'u dal.

GWEITHGAREDD 2:

1) Os ydych yn defnyddio tywod, ychwanegwch at waelod pob hambwrdd. Mewn un o'r hambyrddau hefyd ychwanegwch y stribedi papur, dyma'r 'môrwellt', ac mae'r hambwrdd arall yn wely'r môr noeth.
2) Rhowch 30 o glipiau papur ym mhob hambwrdd, dyma'ch pysgod. Cofiwch atodi clipiau papur ar y papur morwellt ac o'i gwmpas.
3) Rhowch fwgwd llygaid ar ddau fyfyriwr a rhowch 10 eiliad iddynt ddod o hyd i gynifer o glipiau papur ag y gallant.
4) Dylai fod yn llawer haws i'r myfyriwr ar y tywod noeth ddarganfod a bwyta'r holl ysglyfaeth!

ADNODDAU

. Dau hambwrdd

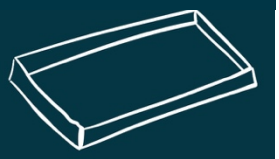

. Papur wedi'i dorri'n stribedi

. 60 clip papur

. Tywod (dewisol)

. Dau blygiad dall (siwmper/ sgarffiau)

IECHYD A DIOGELWCH:
Cymryd gofal pan rydych yn gwisgo mwgwd

HAMBWRDD TYWOD

HAMBWRDD MORWELLTYN

TAFLEN DILYNIANT:

Ysgrifennwch stori fer mewn llai na 500 o eiriau am ddiwrnod yn byw mewn dôl morwellt. Gallwch chi ddewis unrhyw anifail rydych chi'n ei hoffi - fe allech chi hyd yn oed creu stori o safbwynt y morwellt!